

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa M. B.
przeciwko B. W., M. S. i J. S.
o ustalenie
na skutek skargi M. B.
o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu
Apelacyjnego w [...] z dnia 5 czerwca 2012 r., sygn. akt I ACa [...]
w sprawie z powództwa M. B.
przeciwko B. W., M. S., J. S.
o stwierdzenie nieważności umowy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 kwietnia 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej M. B.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 17 stycznia 2014 r., sygn. akt I ACa [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2) przyznaje adwokatowi M. L. (L.) od Skarbu Państwa - Sądu
Apelacyjnego w [...] kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta)
podlegającą podwyższeniu o podatek od towarów i usług (VAT)
tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej
powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny w [...] oddalił skargę powódki o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 5 czerwca 2012 r.

W skardze kasacyjnej powódka powołała podstawę przewidzianą w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. We wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazała przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Występowanie istotnego zagadnienia prawnego dotyczy problemów sformułowanych w formie pytań: „czy fakt wznowienia postępowania w oparciu o sformułowany w skardze zarzut złożenia fałszywych zeznań przez stronę przeciwną jako okoliczność spełniająca kryteria z art. 403 § 2 k.p.c. pozwala na autonomiczną ocenę tej przesłanki w toku postępowania wywołanego skargą o wznowienie postępowania, czy też winna być wykazana przy pomocy prawomocnego wyroku skazującego taką osobę za składanie fałszywych zeznań w tym lub innym postępowaniu, lecz obejmującym te same okoliczności faktyczne, których prawdziwość zaprzeczana jest w skardze”.

Potrzeba wykładni przepisu art. 412 § 1 k.p.c., budzącego poważne wątpliwości wiąże się koniecznością uzyskania odpowiedzi na pytanie; czy w toku postępowania ze skargi o wznowienie postępowania nie należy uwzględniać żadnych innych (nowych) okoliczności, które wiążą się bezpośrednio z powołaną podstawą, czy też sformułowanie „w granicach jakie określa podstawa wznowienia „należy rozumieć w kategoriach granic zaskarżenia, co oznacza, że sąd, rozpoznając ponownie sprawę, rozważa dalsze, inne ujawnione okoliczności, mogące mieć wpływ na treść orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została jako nadzwyczajny środek prawny, służący od prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Założenie to może być zrealizowane jedynie poprzez powołanie i uzasadnienie istnienia co najmniej jednej z przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie jest rolą Sądu Najwyższego nie będącego trzecią instancją sądową,

korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby w rzeczywistości miały one miejsce. Do realizacji celu wyznaczonego temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia dochodzi przez spełnienie chociaż jednej z przesłanek objętych art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powołanie się na przyczynę objętą art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia tego istotnego zagadnienia prawnego z powołaniem konkretnych przepisów prawa, wykazaniem, że jest ono nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych, podobnych spraw. Do Sądu Najwyższego należy ocena, czy twierdzenie skarżącego obejmuje takie właśnie zagadnienie i czy jest ono na tyle istotne, że skarga wymaga rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 243; niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, niepubl., z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, niepubl.).

Sformułowane przez skarżącą zagadnienie prawne, na tle podejmującego objęte nim kwestie orzecznictwa Sądu Najwyższego będącego podstawą zaskarżonego wyroku, pozbawione jest cech kwalifikujących je jako istotne w przyjętym rozumieniu. Brak w nim cech nowości. Podane argumenty stanowią w istocie wątpliwości związane ze stosowaniem prawa w tej sprawie, zmierzają do uzyskania odpowiedzi w jej okolicznościach oraz poddania kontroli tego konkretnego wyroku. Pozostaje to w sprzeczności z zadaniami przewidzianymi dla skargi kasacyjnej oraz instytucji przesądu. Wykładnia art. 403 § 2 k.p.c. była przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego, w których jednolicie przyjmowane było i akceptowane, że obejmuje ona okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, które istniały w dacie wydawania prawomocnego wyroku, ale nie były znane stronie skarżącej.

Każda z podstaw skargi o wznowienie postępowania ma samodzielny charakter (por. postanowienia z dnia 13 kwietnia 2011 r., V CZ 12/11; z dnia 3 kwietnia 2014 r., II PZ 1/14, niepublikowane).

Powołanie przez skarżącą jako przyczyny wniosku potrzeby wykładni konkretnego przepisu prawa, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., wymagało wskazania, że doszło do rozbieżności w orzecznictwie sądów lub wyłoniły się istotne wątpliwości przy jego interpretacji. W tym celu należało wskazać nie tylko przepisy prawa, których wykładnia budzi poważne wątpliwości lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie, lecz także szczegółowo opisać na czym polegają wątpliwości interpretacyjne, określić, że mają poważny charakter lub przedstawić orzeczenia sądów, w których dokonano różnej wykładni przepisów, a także, że dokonanie wykładni przez Sąd Najwyższy jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., I CSK 11/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.). Wiąże się to z taką sytuacją, gdy w odniesieniu do konkretnego przepisu prawnego nie ma jednolitej lub utrwalonej linii orzecniczej albo ta przyjęta wymaga zmiany, z uwagi na nietrafność lub kontrowersje. Dla wykazania rozbieżności powinny być przytoczone konkretne, rozbieżne orzeczenia wydane w identycznych lub zbliżonych stanach faktycznych, nie zaś orzeczenia wydane w sprawie skarżącej. Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości interpretacyjne, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które towarzyszą niemal każdemu procesowi decyzyjnemu. Tej miary wątpliwości prawnych skarżąca nie wykazała. Analiza uzasadnienia wniosku wskazuje na dążenie do uzyskania odpowiedzi dotyczącej prawidłowości zaskarżonego orzeczenia, wobec osadzenia powołanej przyczyny w realiach rozpoznawanej sprawy. Nie ma podstaw do uznania, że zaistniały wątpliwości w orzecznictwie Sądu Najwyższego, wymagające doprowadzenia do jednolitości prezentowanych zapatrywań. Artykułowane wątpliwości mają zatem źródło w procesie stosowania prawa, nie zaś jego wykładni, pomijają natomiast przyjmowane pojęcie uprawdopodobnienia i wpływ na ich przyjmowanie okoliczności rozpoznawanej sprawy. Nie zostały powołane orzeczenia wskazujące na rozbieżne stanowiska Sądów. Podkreślenia wymaga, że zakres kognicji sądu objęty art. 412 § 1 k.p.c. jednolicie jest określany

w orzecznictwie, jako uwarunkowany przyczyną wznowienia przedstawioną przez skarżącego i niedopuszczalne jest wyjście poza tę przyczynę (por. postanowienia Sądu najwyższego z dnia 3 kwietnia 2014 r., II PZ 1/14; 19 stycznia 2012 r., I PK 82/11; wyrok z dnia 13 maja 2009 r., III UK 5/09, niepublikowane).

W postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym nie doszło do nieważności postępowania, której przyczyny Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu w granicach zaskarżenia (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Orzeczenie o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej wynika z § 19 w związku z § 6 pkt 7 i § 13 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013, poz. 461).